Raadsvoorstel

Tabel registratiegegevens

Registratienummer	24.0014230
Zaaknummer	ZD.000042088
Datum oordeelsvormende raadsvergadering	28 november 2024
Datum besluitvormende raadsvergadering	12 december 2024
Van afdeling	Griffie
Onderwerp	Gedragscodes en integriteitsbeleid gemeente Opmeer 2025
Portefeuillehouder	burgemeester G.J. van den Hengel

Samenvatting

Volgens de Gemeentewet moet de gemeenteraad voor de raad en het college van B&W een gedragscode vaststellen. Deze gedragscodes zijn recent geëvalueerd en aangepast en worden nu ter besluitvorming voorgelegd aan de gemeenteraad. Daarnaast is er integriteitsbeleid opgesteld voor politieke ambtsdragers.

Inleiding

De vorige gedragscodes van de gemeenteraad en het college zijn vastgesteld in 2019. Het is van belang om regelmatig het beleid rondom integriteit en de daarbij behorende gedragscodes te evalueren en indien nodig te herzien. In december 2023 heeft de driehoek burgemeester-gemeentesecretaris-griffier besloten om de evaluatie van de verschillende protocollen en documenten in gang te zetten. In februari 2024 is de stuurgroep integriteit bij elkaar gekomen om te bepalen hoe het proces vormgegeven moet worden. Tijdens dit overleg is bepaald dat afdeling HR en de griffie

gezamenlijk optrekken in deze evaluatie, omdat de documenten die zijn vastgesteld in 2019 op zowel gemeenteraad, college als ambtelijke organisatie van toepassing zijn.

Begin april heeft de driehoek de opdracht gegeven aan bureau BING om een evaluatie uit te voeren. Op 1 mei 2024 heeft BING haar rapport opgeleverd. Naar aanleiding van de verschillende aanbevelingen die zijn gedaan heeft de griffie een procesvoorstel gedaan voor de aanpassing van de verschillende documenten en beleidsstukken. Op 10 juni 2024 heeft het presidium de opdracht gegeven de aanbevelingen uit te werken en nieuwe stukken op te stellen die uiteindelijk door de gemeenteraad vastgesteld kunnen worden. Eén van de aanbevelingen van BING is om een integriteitsbeleidsplan op te stellen voor zowel de ambtelijke organisatie als voor politieke ambtsdragers.

Gelet op de verantwoordelijkheid van de gemeenteraad voor het vaststellen van de gedragscodes en het integriteitsbeleid voor de gemeenteraad en het college, en de verantwoordelijkheid van het college voor het vaststellen van de gedragscodes en het integriteitsbeleid voor de ambtelijke organisatie is ervoor gekozen deze twee processen los te koppelen van elkaar. Hoewel het van belang is dat de visie en regels voor de gemeenteraad, het college en de ambtelijke organisatie op elkaar aansluiten, is het niet noodzakelijk dat deze documenten gelijktijdig worden opgesteld en vastgesteld.

Wat hier voor u ligt, is het integriteitsbeleidsplan politieke ambtsdragers, de gedragscode voor de gemeenteraad en de gedragscode voor burgemeester en wethouders (B en W). In het beleidsplan is beschrijven wat de gemeenteraad van Opmeer verstaat onder integriteit, wat er wordt gedaan om bewustwording te creëren en welke spelregels er gelden bij vermoeden van integriteitsschending. Alle drie de documenten worden vastgesteld door de gemeenteraad en gezamenlijk met het college uitgedragen en nageleefd.

Voorgesteld besluit

1. De ‘Gedragscode integriteit gemeenteraad Opmeer 2025’ vast te stellen.
2. De ‘Gedragscode integriteit burgemeester en wethouders 2025’ vast te stellen.
3. Het ‘Integriteitsbeleid politieke ambtsdragers 2025 gemeente Opmeer’ vast te stellen.
4. De ‘Gedragscode gemeenteraadsleden Opmeer 2019’ en de ‘Gedragscode burgemeester en wethouders Opmeer 2019’ in te trekken.

Argumenten

1. De aangepaste gedragscodes sluiten aan op de aanbevelingen uit het rapport van BING.
Bureau BING heeft in april 2024 alle gedragscodes en het integriteitsprotocol van de gemeente Opmeer geëvalueerd en een aantal aanbevelingen gedaan deze te verbeteren. Hierbij is enerzijds gekeken naar de ontwikkelingen op het gebied van wetgeving en aan de andere kant gekeken naar de maatschappelijke ontwikkelingen. Op beide aspecten zijn adviezen uitgebracht en deze zijn verwerkt in de voorliggende gedragscodes.

2. De gemeenteraad is verantwoordelijk voor het vaststellen van gedragscodes voor de raad en het college.
De Gemeentewet bepaalt dat de gemeenteraad een gedragscode vaststelt voor zijn eigen leden en voor de leden van het college.

3. Een eenduidig integriteitsbeleid voor politieke ambtsdragers is van belang.
In 2019 zijn er meerdere documenten vastgesteld door het college en de gemeenteraad die samen het 'Integriteitsprotocol gemeente Opmeer' betreffen. Dit protocol bevat gedragscodes en beleid voor zowel politieke ambtsdragers als ambtenaren. Bij de evaluatie is duidelijk geworden dat er geen eenduidig beleid is dat specifiek geënt is op politieke ambtsdragers. Gelet op de positie en verantwoordelijkheid van politieke ambtsdragers, is het van belang dat er duidelijke afspraken en regels zijn waar zij zich aan kunnen houden en naar kunnen verhouden. Een eenduidig integriteitsbeleid voor politieke ambtsdragers draagt hier aan bij. Voor de ambtelijke organisatie wordt apart beleid opgesteld en dit wordt vastgesteld door het college.

4. Gedragscodes en integriteitsbeleid scheppen duidelijkheid naar de inwoners toe.
Gedragscodes en een integriteitsbeleid zijn niet alleen van belang voor politieke ambtsdragers zelf, maar scheppen ook duidelijkheid naar de inwoners van Opmeer toe. De gedragsregels beschrijven wat inwoners mogen verwachten van raadsleden, wethouders en de burgemeester en welk gedrag we wel en niet accepteren. Daarnaast is opgenomen in het integriteitsbeleid wat een inwoner kan doen op het moment dat hij/zij vermoed dat een politieke ambtsdrager niet integer heeft gehandeld. Zo is het duidelijk voor de inwoners wat wij als gemeente van hen verwachten op het moment dat zij vermoedens hebben.

Kanttekeningen

1.1 Niet alles is in regels te vatten.
Gedrag is niet altijd in regels te vatten. In grote mate is wat we wel en niet accepteren afhankelijk van de cultuur, de normen en waarden die leven in een gemeenschap. Daarom is het niet mogelijk dat deze gedragscodes alle regels bevatten voor het gedrag van politieke ambtsdragers. Afhankelijk van de situatie wordt op het moment dat er twijfels zijn de kwestie besproken in het presidium of wordt er een besluit voorgelegd aan de gemeenteraad.

1.2 Het is niet mogelijk rekening te houden met alle scenario's.
Hoewel het onderzoeksprotocol in bijlage 2 van het integriteitsbeleid ernaar streeft in zoveel mogelijk situaties volledig te zijn, kan het uiteraard voorkomen dat er situaties of incidenten zijn waar het protocol niet volstaat. De oplossingen in het protocol zijn niet onuitputtelijk. Als de situatie daar om vraagt, kan maatwerk worden toegepast. De burgemeester mag afwijkende keuzes maken en kan daarvoor altijd overleggen met het presidium, het college of de integriteitsadviesgroep.

Beoogd maatschappelijk effect

Het vaststellen van de gedragscodes en het integriteitsbeleid draagt bij aan de opgaven uit de Toekomstvisie 'Een bereikbaar bestuur': de gemeente streeft ernaar duidelijk en transparant te zijn in

haar communicatie. Het is voor inwoners helder welk gedrag wel en niet geaccepteerd wordt van politieke ambtsdragers. We zijn duidelijk over welke stappen we ondernemen op het moment dat er een vermoeden is van een mogelijke integriteitsschending. Als gemeente Opmeer willen we een integere overheid zijn. Als bestuur van Opmeer zijn we ons bewust van het feit dat we voor onze gemeenschap werken en de grote verantwoordelijkheid die dat met zich meebrengt.

Wettelijk kader

De Gemeentewet: artikel 15, lid 3, artikel 41c, lid 2 en artikel 69, lid 2.

Participatie

Voor het opstellen van deze gedragscode en het integriteitsbeleid heeft geen participatie plaatsgevonden. Inwoners die hun zienswijze willen geven, kunnen inspreken bij de raadsvergaderingen van de gemeenteraad.

Communicatie

Na het vaststellen van de gedragscodes en het integriteitsbeleid worden de stukken gepubliceerd op de gebruikelijke kanalen (website van de gemeente, de gemeenteraad en op Overheid.nl).

Financiën

De gemeenteraad en het college hebben ieder opleidingsbudget dat gebruikt kan worden voor het organiseren van jaarlijkse trainingen en bijeenkomsten over integriteit.

Daarnaast is er geen structureel budget voor het doen van onderzoek op het moment dat het onderzoeksprotocol in werking treedt bij het vermoeden van een integriteitsschending. Hetzelfde geldt voor het inschakelen van externe bureaus voor advisering. Op het moment dat het noodzakelijk is, zullen hiervoor aparte voorstellen aan de gemeenteraad worden gedaan.

Uitvoering

In het integriteitsbeleid is de uitvoering beschreven wie waarvoor verantwoordelijk is: zowel de burgemeester, als de gemeentesecretaris en de griffier hebben een belangrijke rol in het uitdragen van het beleid en het zijn van een aanspreekpunt voor politieke ambtsdragers. Politieke ambtsdragers zijn zelf verantwoordelijk voor het naleven van de gedragscode, het uitdragen van integer handelen en het signaleren en ondernemen van acties bij integriteitskwesties.

Bijlagen

- Gedragscode gemeenteraad gemeente Opmeer 2025 (inclusief was-wordt-lijst);
- Gedragscode burgemeester en wethouders gemeente Opmeer 2025 (inclusief was-wordt-lijst);
- Integriteitsbeleid politieke ambtsdragers;
- Evaluatierapport BING.

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Opmeer,

gelet op artikel 15, lid 3, artikel 41c, lid 2 en artikel 69, lid 2 van de Gemeentewet;

gelezen het voorstel van het presidium van 24 oktober 2024;

gehoord de behandeling in de oordeelsvormende raadsvergadering van 28 november 2024;

besluit:

1. de 'Gedragscode integriteit gemeenteraad Opmeer 2025' vast te stellen;
2. de 'Gedragscode integriteit burgemeester en wethouders 2025' vast te stellen;
3. het 'Integriteitsbeleid politieke ambtsdragers 2025 gemeente Opmeer' vast te stellen;
4. de 'Gedragscode gemeenteraadsleden Opmeer 2019' en de 'Gedragscode burgemeester en wethouders Opmeer 2019' in te trekken.

Besloten in de raadsvergadering van 12 december 2024.

G.J. van den Hengel
voorzitter

L. Gijben
griffier